

סקירה כללית

גדעון זיו - מו"פ נגב - ערבה

שה"מ - לשכת הדרכה נגב

ענפי המטע בערבה הדרומית מבוססים על תמרים כגידול מרכזי ובנוסף מנגו, פומלו וכרם. מיני מטע נוספים שהתבלטו בחלקת האינטרדוקציה בקטורה ניטעו בהקפים קטנים על מנת לבחון את הפוטנציאל המסחרי שלהם. ניטעה חלקת ספוטה וחלקות פיטיה זוחלת ועמודית.

תמרים

ענף התמרים מהווה ענף מטע מרכזי בכל ישוב בערבה הן בתעסוקה והן בהכנסות. הענף מקיף כ 45,000 עצים שהם כ 23% מכלל העצים הנטועים בארץ. רב הזנים בערבה הם זנים יבשים וחלקו של האזור בזנים אלה מהווה 40% מסך היצור השנתי בתמרים יבשים. בגדיד 1993 קלט בית האריזה ערדום - תמרים כ 3,300 טון מישובי הערבה הדרומית והמרכזית. הזן הבולט בהכנסותיו והמועדף ע"י הצרכנים הינו המג'הול ומגמת הנטיעות של זן זה שהסתמנה בשנה שעברה נמשכת גם בבקעת הירדן וגם בערבה. (השנה נטעו כ- 1,000 עצים בערבה הדרומית בלבד). התחזית ל-1994 היא נטיעת 10,000 עצים בכל הארץ, כמות זו הינה 25% מסך השטח הנטוע כיום בארץ מזן זה. מוצר נוסף ששווקו גדל בצורה מרשימה הינו הדקל נור - סנסנים, פרי בעל תדמית טבעית וטריה המותיר תמורה נאה למגדליו. בשנה האחרונה החלה גם נטיעות שתילים (בעיקר מהזן ברהי) שמקורם ביצור מתרבות רקמה, מקור

שפוטנציאל השתילים הגלום בו הינו רב ביותר וללא הגבלה. שווק התמרים נעשה ע"י ארגון הדקלאים הקולט את כל הפרי לסוגיו השונים ומרבית המגדלים בארץ. ארגון זה דואג לשווק הפרי ומוצריו הן בשוק המקומי והן ליצוא. במחקר חלה פריצת דרך בנושא מיון תמרים ע"י ראייה ממוחשבת ובכונת המו"פ להביא שיטת מיון זו לכדי מימוש בתום שנת 94. לאחרונה עם התקדמות פרויקט הולכת קולחי אילת צפונה לקיבוצי הערבה, מתארגנים מטעי התמרים לקליטת מי קולחין אלה בתכנון הרשתות ובדאגה לאיכות המים מההבטים הביולוגיים האקולוגיים והטכנולוגיים. התמרים הינם "לקוח טבעי" ראשון לצריכת מים אלה. קליטת מים אלה תלווה בתכנית מו"פית שתקיף גם גדולי מטע נוספים כמו מנגו וכרם.

פומלו

בערבה כ 600 דונם הדרים רובם פומלו. החלקות הבוגרות נושאות יכול של 5-6 טון לדונם. מופע העצים טוב ואין סימנים של נזקי המלחה. רווחיות הפרדסים נמוכה בשל מחירים נמוכים בשוקי היצוא. במידה ולא יחול שפור ברווחיות הענף יש חשש שיחוסל.

מנגו

למרות ההבכרה והיבולים הסבירים שהושגו השנה במטעי הערבה הדרומית, אין עדיין בשורת פיתוח ונטיעות חדשות בערבה. עדיין לא נמצא הפתרון לבעית מליחות המים לא בתחום הכנות ולא בתחום מקורות מים חליפיים. במטעי הערבה המרכזית המושקים במים באיכות טובה יותר מושגות גם תוצאות טובות יותר.

כרם

מגמת הנטיות באזור המושבים בערבה המרכזית נמשכה גם השנה אם כי עדיין בהקפים קטנים. גם באזור הערבה הדרומית מתגבשת מגמת נטיות כרם בהקפים גדולים ובמטרה ליצוא, וגם כאן תוך כדי אפשרות ניצול קולחי אילת.